

DESCRIPTIO
DE
EXPLANATIONE OB-
SESSÆ ET FELI-
CITER SECUNDA VICE
LIBERATÆ VIENNÆ.

DESCRIPITIO

DE

EXPLANATIONE

ORATIONIS

SESSAE ET FELI-

CITER SECUNDA VICE

LIBERATAE VIENNAE

APPENDIX

De

Explanatione obsessæ & feliciter secundâ vice liberatæ Viennæ.

Ostquàm Vienna Austriae Metropolis Cæsarea & Archiducalis Residentia, Anno 1683. die 14. Julij à servissimo Turcarum Exercitu circiter 170000. armatis militibus valido sub Ductu Jussuq; Grandis Veziri Karæ Mustaphæ Bassæ circumvallata 17. die ejusdem utriusque interclusa fuit. Hostis fossas ducendo mirum in modum appropin-

quando à dextra sinistraque suis ad lineis adjuncto semilunæ velo connectus ante Arcis & vulgò Lôbel suggestum contrascarpæ vicinus linearum designatu incurfionem, ita conduxit ut unicuiq; nostratum frustra & incassum (etsi unâ vice tentatum) istius munimentum profundasque sesqui viro fossas curriculares invadere videretur.

Quamvis durante hostis aggressu à nostra parte optimè prævideretur, interque horrendos Tormentorum mugitus inter devastatas hostis gallerias omni fortissime interruptui repugnaretur; tamen iste continuatâ ferociter invasione contrascarpis, Revellinisque superatis in fossam ambo inter invasa suggesta commodi maioris spe irruendo profundis ejusdem lineis adductis humo plenè tectus enominatis suggestis tribus in locis apperitis, in cortinis & similibus vallis recentibus cuniculis accensis plurimâ peditatûs parte interfectâ & vulneratâ civitatem per 9. hebdomatum intervallum angustiis oppressam ita

ener

enervavit, ut secundum cujuscunque judicium extremè tentandi causâ excurrere fas esset. Exinde sua Cæsarea Majestas (ut manifestum) & sacrum Romanum Imperium ob tam loci Celebris jacturam in summo periculorum casu versata superflua successuum adminicula conquærendo, nos auxietate sollicitatos gratiosissimè adjuvando restituendæ libertati paternam operam navavit. Itaque serenissimus Elector Saxonix Joannes Georgius III. in propria Persona suo cum Exercitu 11000. militibus armatis effectivè proviso, quippe 6000. peditum. 4000. equitum. 1000. Dragonorum. Compagnia Incendiariorum, unà cum corporalibus equitum excubiis, tormentis quoque bellicis selectis stipatus. 8. die mensis Septembris, Cæsareis, Palonicis, Bavariis, Francicis, aliisque confœderatis Cohortibus adstantibus se se adjunxit. Quibus conjunctis eodem die aciei ordo (ut hîc in ære habetur) designatus fuit. Sed tamen animadvertendum

quod Regipoloniæ, Cæsarea Majestate ita postulante, de Bavariis, Saxonis & Francicis, in summa 4. Batalliones concessæ fuerint. Quâ de causa 5. tantum Battaliones de Saxonis in prima linea designatæ fuerunt. Postero die 9. Septembris campo Tulnensi relicto ad montem Vienneensem integer Exercitus se admovit. 10. ejusdem pedites, superioris sylvæ montem obtinebant. Saxones dextrorsum Collem proximum Kalenbergæ adjacentem conscendunt. Reliqua peditatûs turba valli inhæret, equites ordinem sequuntur. Aliquot Dragoni commemorato monti transceso se committunt. Quo sua Regia Majestas Poloniæ cum aliis præclaris Bellicibus omnia perscrutatum loca veniens in rupevalli finitima vigilias suis Heyduckis agendas mandat. Elector Saxonis ex jussu Regis Poloniæ aliquot Battaliones ibidem, hoste forsan Heyduckos repulsuro locat. Isto die non singularis armorum commotio oriebatur. Sequente

te vero 11. Septembris tota peditum co-
 hors Kalenbergæ se admovebat. Saxo-
 nici pedites occasione ejusdem loci ser-
 viente festinando Exercitui præveniebant.
 Qua propter illi jam jam propemodum
 montem transcendentibus ad pares lineas
 ducendas! expectant. Renunciato de
 montis altitudine, simul ac hostis absentia,
 visis Turcis Batallionatim in altera mon-
 tis parte appropinquantibus, Saxones,
 etiamsi Cæsarei impediende valle latè dif-
 fusi & reliqui medium montis obtinerent,
 illum tanquam prærogativam hosti rescis-
 suri conscendunt. Hoste in medio mon-
 tis stare conspecto, Saxonici residuæ co-
 horti associati sinistrorsum, perustum Mo-
 nasterium ordinis Camalduensis (37.)
 antiquam arcem (36.) simul eum Cæsara-
 reis obtinentes muniunt unum Cæsareum,
 duo Saxonica tormenta, quibus hostem
 angebant, plantant. Hostis per quondam
 temporis spatium Dimirans cum liberis
 pauculum retroversus sese proximis infos-

sis abscondit. Noctē durante nihil peragebatur, usque ad 12. diem Septembris aurorā jam surgente Cæsarea & Saxonica Soldatesca de Monte pedetentim descendens loco bene accommodato cui omnium aspectus serviebat, insidet. Siquidem in pede Montis excrementum Saxonum viro aliorum assibus circumcinctum Cæsareis & Saxonis Batallionibus primæ lineæ ad prærogativam adfamulantur. Quàm primum ferociens hostium insultus non solum per vallem adversus Saxones, verum etiam Cæsareos non procul ab istis retro rupem latitantes exercebatur. Subinde Saxone citato pede cacumine Montis relicto deorsum volantes 2. Batalliones in valle hostem necessitate adstringendo se ponunt. Ut eidem in fine Montis pes prærogativæ hosti denegaretur. Hac temporis instantiâ reliquæ Battalliones advolantes perbene hosti sese opponunt. Hostis illud sentiens valli vicinus appropinquat, peditatus illius occulta hic illicque

que loca quærit è quibus Cæsareis Saxonicisque peditibus explodendo timorem incutere studebat. Qui è contrà pedites suo in loco commorabantur donec hostis à sinistra adveniret. Ad hæc Saxonum pedités in sinistro cornu adversus hostem se convertunt. Hostis in valle saxi frutetis bene munitus Cæsareos Saxonicosque à fronte nudatos igne continuo sollicitat. Interea peditibus francicis restantibus (d) à quorum Commendatore petitum Bellidux Reüs, ut suis eum Battalionibus se adjungeret, mittitur, quoniam hosti Saxonum tergum invadendi magna prærogativa fuit. Is vero bellidux Reüs prompto animo, suum Polimarchum principem de Waldeck francorum Commendatorem sua cum Battallione sine Jussu non cedere mandasse, profecti exinde Saxonice Battalliones divisæ ad tertiam lineam versus vallem ita se movent, ut hosti impetus abdiceretur, & peditus securitatis studio ex tribus lineis una cum 2.

frontibus formare necessitaretur. (a b)
interim ab hoste Battalionibus primæ li-
neæ explodendo, non mediocris jactura
inferebatur, cum ille contactus; Cæsarei
econtrà & Saxones nudati, hostili po-
sto indagatæ aptius eundem expellere vi-
debatur. Idcirco Turcæ à 2. Batallioni-
bus Cæsareorum peditum, in quos illi (ut
prædictum) barbarè irruebant, sub Ducis
de Croy ductu sursum Montem urgeban-
tur. Turcæ vero descendentes in altera
Montis parte Cæsareos ita aggrediebantur,
ut hoc in conflictu prænominatus
Dux de Croy vulneratus, illius frater occi-
sus fuerit. Exemplo Ludovicus Mar-
chio Badensis turmam Saxonorum Dra-
gonorum ex secunda linea sinistri cornu
de equis descendantium stipatus succur-
rendo hostem prorsus de Monte singulari
Saxonorum tormentorum ope depulit.
Infanteria Saxonica hostem à fronte in-
vadendo ita perturbat, ut imminentem
tergo montem velocissimo cursu confuge-

re cogereetur. Saxones cum Cæsareis illum subito insequentes in cacumine Montis sese locaturum propellunt. Hoc instante reliquæ Saxonum Batalliones in valle (ut ante visum) latitantes hostem crudeliter â tergo cædunt. Ille vero in fossis per amplâ planicie explicatis cum quibusdam vexillis hæsitans continuante igne impediēbat ne nostratibus ad incursum cū reliquis in monte stantibus conjunctio præstaretur. Quapropter aliquot de istis Commendati hostem ad latus invadentes ad castra deserenda urgebant. Quâ retrostantibus Batallionibus ad reliquum exercitum sese admovendum via præparabatur, Elector Saxonix Montis apicem transcendens suis Belliducibus hac semper in actione pedites dirigentibus favorem exhibens, optando, ut, ni sinistrum cornu duxisset in propria persona illis adfuisset. Postea infanteria Cæsarea in monte conscenso castra metabatur. Hactenus horâ secundâ pomeridianâ in dextro cornu nihil fiebat.

Atta-

Attamen reliqui pedites unâ cum cornu dextro in sylva apud Dorenbach latitantes ad pugnam parati ordine aciei versus hostem se conferebant. Fortes mox turmæ dextrum cornu invadentes videbantur. Aliquot etiam Turcæ à sinistro usque in vallem in vasi parimodo illuc tendentes dextrum cornu aggrediebantur. Hosti aliquot Poloni occurrentes repellebantur. Qui igitur 4. Battallionibus Infanteriæ, à Cæsareis, Bavariis, Saxonis & Francicis ex postulatu Regis Poloniæ ante Couscensionem Kalenbergæ traditis ante dextrum cornu ad prærogativam positos sese associabant, cum dextrum cornu periclitaturum esse videretur, demum. Hussari se adhærentes hostem aggrediendo in fugam negabant. Hoc temporis fluxu Dux Lotharingiæ cæteris cum Cæsareis Belliducibus in Montem veniens actionem Dextri cornu usque ad finem spectabat. Hoste fugam capessere viso, Consilio Polimarcho Goltzea à Belliducibus approbato, victoria

ria insequendo hostem reportabatur. Dux Lotharingæ hoc peracto de Monte revertabatur. Cæsarea & Saxonica Infanteria cunctis Batallionibus stipata de cacumine Montis descendebat; Turcæ in valle hoc conspecto in priora sua castra revertentes ad sinistram aliquot 1000. congregabant. Hostis præterea vallum obducendo 6. tormentis de ære (e) munivit. Quibus tamen semper alte nimis fulminabatur, idem altitudinem Disputaturus videbatur, Cæsarei, Saxonicique ad prælium parati monti imminentes altitudinem opinione hostem aggrediendi super eminebant, ille jam jam se castris (f.) dedit, Saxonis exinde ad prædam hæc 6. tormenta erant. Perdurante conflictu sub vesperum intra 5 tam & sextam horam Ludovicus Badensis cum Saxonis, Hauslericis Dragonis unà cum medio Wittenbergico Regimento & aliis turmis usque ad contrascarpam portæ scotiæ vulgò scoten Thor sese admovendo quamprimum mutuo consensu

fu cum Commendatore comitæ de Staren-
 berg hostiles fossas cuniculosque hucus-
 que à militibus fortiter confirmatos cor-
 ruendi causam præbebat: hostis ex ca-
 stris suis usque ad ultimum momentum
 horribili tormentorum boatu, fero bom-
 barum jactu, crudelique tumultu, quasi
 palma in Manibus suis adhuc viresceret,
 continuabat. Nostrates ad extra (modo
 concluso) in fossis à tergo invadentes
 hostis 2. tormentorum versorum igne an-
 gebat. Cum Janitscharis paulisper per-
 acto conflictu Turcæ è lineis, omnibus
 relictis fugientes nostrates e civitate cor-
 ruentes non exspectabant. Nostrates è
 civitate sub maturum lucis ortum irrum-
 pere Approchas præsumentes nec unum
 è Turcis reperientes omnia prædæ attri-
 buta sine ullo insultûs puncto superabant.
 Poloni Capitalia hostis castra ingrediendo
 grandis Veziri tentoria unà cum adjun-
 ctis prædabantur. Hoste sumo illius diei
 manè cum magna equorum & Machina-
 rum

rum curruum copiâ, cum multis 1000. militum castris â tergo relictis adversus Schwâcham confugiente gratissima eodem vespero nova â generali adjutante comite de Ausperg suæ Cæsareæ Majestati Thirensteinia retro Cremsam illo tempore residenti adferebantur. 13. Septembris manè Rex Poloniae, Electores, Bavariae, & Saxoniae, Dux Lotharingiae simul & praesentes principes, belliduces hostis Approchas circa civitatem recognituri adveniebant. 14. ejusdem sub meridie sua Cæsarea Majestas per naves sub ternum tormentorum salve circum civitatem exiguo Aulicorum Comitatu adstipulata Viennam felicissimè attingebat, ubinam suæ Cæsareæ Majestati portum obtinenti, ambo Electores Bavariae & Saxoniae, Dux Lotharingiae, reliqui Principes & Belliduces unâ cum ingenti populorum turba ad ripam Danubij obviantes de felicissima civitatis liberatione congratulabantur.

bantur. *Adhæc* te Deum laudamus se-
 lenni pompâ. In Basilica S. Stephani
 cantabatur.

FINIS.

